Magyar Kurir

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Indúlt BÉTSBÖL *Szombaton* 22. *Mártziusb.* 1788.

Minhogy minden leg kissebb hadi-történetek-is, minekelötte a' Hadi-Tanáts-szék által ki-hirdettetnének, a' F. Monárkha után küldetnek, igen meg-gyültenek az ollyon tudósitásaink, mellyekröl a' mi E. Olvasóinkat tudósittanúnk kellene; de mig ö Felségétöl viszsza-nem érkeznek, addig tsak különös emberek' Leveléböl származott tudósitásokkal szólgálhatúnk — a' mint-hogy a' hadakozásról igért Bétsi Levél-is a' közelebb múlt alkalmatossággal benn maradott, — tsak

Elegyesek a' Tudósitások.

A' Nagy Sultán a' maga 500 fôbôl álló Test-ôrzöinek számát 1000-re szaporittotta, és azoknak flintát kardot és edgy pár pistolyt adatott; noha eddig a' Török Testörzöknek igen gyenge fegyverei valának. Ezek fogják ötett Adriánopolyba késérni a' maga Feleségével; mihelyt a' már nyavallyájából fel-gyogyúlni mondatott Nagy Vezér a' Táborhoz indúl; ki a' ki-rendelt idô-szerént már el-is indúlt. — Azok a' Török-hatalom alatt lévô Alkormányozok, kik még a' múlt Décemberben olly kemény parantsolatot vettenek vala Konstántzinápolyból, hogy Februáriusnak végén mindenik kozzullôk a' maga Népével készen légyen és a' Nagy Táborhoz induljon, már mind a' Táborhoz érkeztenek, és máig-is mind a' setét felhö olly sürüséggel mondotnak szüntelen érkezni a' Török Sergek a' Táborhoz. Illyetén Allkormányozók csak az Europai Török Birodalomban 288-an vagynak; kik közzül mindeniknek a' maga nagysága-szerént 100 — 1000, több 's kevessebb Lovas-katonákat kelletik ki-állittani, az azon Tartományokban fekvö Jantsárokan kivül, kik minden idôben katonák szoktanak lenni; a' honnan a' Török erönek edgyik nagyobb részét a' Lovosság tsinálja. A' Frantziák által valamennyire pallérozott tanált Török Sergek még Táborban feküszenek, vagy leg-alább még ezeknek a' két Keresztényi Fejedelmek' határ-szélein semmi meg-érkezésekröl nem szól a' hir; de a' Tátárok és más rendeletlen Sergek közzül már Serviába, Moldóvába és Oláh-országba sokan meg-érkeztenek és szüntelen érkeznek: egy szóval az egész Muszka és Török Birodalmok-béli hadi nép most mondatik mozgásban lenni; a' honnan ugy tartatik, hogy nem meszize

vólna

vólna az az ora, melyben *Márs* a' maga kárpitjait fel-huzván, a' szomorú-játékok' (Trágédia) jádzásához fog-kezdeni. — A' *Románzov* edgyesült Tábora 70-ezerbôl áll már belôl Móldóvában; a' Hertzeg (*) *Repnin*-eis ugyan ennyiból: a' F. Tsászár mellett igazgató F. M. *Láscié* pédig két ennyiból is áll; kik ezen játékban a' leg-nagyobb személlyeket fogják játzodni. — Hogy a' Lengyelek-is Austriával és *Muszka*-országgal edgyütt kivánják ezen ügyett fogni, bizonyitja edgy Lengyel-országból jött 'Levél; mely szerént itt a' két szomszéd Tsászári hadi-nép számára a' gabona vásárlást, mely az idegen portékáknak a' F. Tászári Tartományokban-való meg-tiltásától fogva meg-vala tiltva, meg-engedték, de ezen Vásár mely sokba kerüljön meg-tettzik abból, hogy edgy hordó-lisztnek *Tarnovból Czortkovba* való vitele tsak 24 forintokba kerül. Irtuk vala mások után, hogy a' Lengyel Közönséges-társaság 30-ezer Népet fogna az edgyesült Muszka és Austriai Táborhoz ragasztani — hogy a' Prusszus Király hasonlóképpen ezt tselekedendô vólna — de, a' meszszebb látni kivánó némely Politikusoknak értelmek-szerént, ezen hirek nagyon sokat láttatnak a' magok hihetöségekbôl el-veszteni azzal, hogy edgy Lengyel Obesternek Levele-szerént, a' Lengyel Hazafiui búzgóság, (a' Kigyó bajosan felejti sarka-mettzését) és

(*) Ezen Muszka fö Vezér Hertzeg Repnin az, kinek a' fellyebb múlt Török háboruban igen hirtelenséggel rend kivül való utat kelletvén tenni a' maga Népével, midön halloná, hogy az el-bádgyadott Nép az utnak terhéröl panaszolkodnek, le-szálla lováról, és velek edgyütt gyalog kezde menni — de midön még-is a' Népnek ezen ki-fogását hallaná: könnyü néki! mert ö nem viszi ezt a' mit mi — ekkor edgyik katonától a' tarisznyát, mástól a' fegyvert, 3-diktól a' töltés-táskát vévén-el, ugy vezérlé zugalodó Népit szerentsésen a' ki-rendelt tzélra, és igy verte valameg az Ellenséget — itten a' jó Vezér!

a' még hámmú alatt bennek tsillámló szövetkezésnek szikrái annyira éledeznek, hogy minden Vajdának 2000 jól fel-fegyverkezett önként szólgáló Lóvas-katonát kelletik ki-állittani, és a' Közönséges-társaság' Sergeikez ajándékba ragasztani; mellyet már 3 Vajdák tselekedtenek-is. — A' Berlini Levelek-szerént, Berlinben még semmit sem akarnak tudni azon fellyebb emlitett 30-ezerből álló Seregről, mely az Ujság iroktól a' Muszka Taborhoz ragasztandó; sőt némely Levelek-szerént, midőn a' F. Tsászári részről a' Török-háborúnak meg-határózása a' Prusziusz Királynak meg izentetett volna, ezen hangon felelt: „ Én ezen hadi-tűznek fel-tobbanását nagyon sajnálom, és ennek edgy tsendes békesség által minél hamarább lejendő ki-oltatását kivánom. „ — Némely Levelek azt tartják, hogy a' Lengyel Közönséges-társaság a' maga hadi-népének számát 60-ezerre pótolván, azt a' két Felséges Tsászári Udvaroknak 'Soldjára által engedné. Ha ez igaz volna, igy a' szövetkezés szikrája egészszen ki-oltódnék — de mind ezeknek a következendő idő bővebb meg-magyarázója. — A' kézi-orvasoknak (Chirurgus) száma, kik az Austriai Táborhoz mellé vétettenek-fel, 1000 személlyekre mégyen. — A' Kereskedő Görögök azt beszéllik vala tegnap, hogy már Nándorfejérvár szerentsésen meg vétetett volna; de ez még eddig csak Kávéházbéli hir. — Azt irják némely Levelek, hogy az egyesült Tábornak fő-igazgatását II-dik *Katharina* megint igen hathatos szokkal ajánlotta légyen F. M. *Laudonnak*.

Külső-országi elegyes aproságok.

A' Pápa szándékozik ezután minden 15-dik esztendőben Jubiléumot tartani; közelebről az 1790-dik-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dikben e' szerént Jubiléum lészen: a' Sz. *Mária* köszöntése napján fognak ezt hirdető Bullák és követek széllyel az Udvarokhoz küldetni. — Tudjuk, hogy 8-dik *Bonifátzius* kezdette ezen szokást 1300-bap, és rendelte minden 100-dik esztendőt Jubiléumnak: 6-dik *Klémens* 1350 ben tartván, szoritotta az 50 dik esztendőre: 6 dik *Urbánus* a' hasznáért a' 33-dikra: 4 dik *Sixtusnak* tettzett minden 25-dikre rendelni, minthogy közel 200-ezer emberek menvén ekkor Romába alkalmas ajándékokat vittenek. — A' mely ellenkezések a' Nápolyi Udvar, és a' Romai-szék között vagynak; azok még nem hogy a' le tsendesedésre mutatnának, sőt *Karanioló* Minister által-élesztetnek, és nagyobbra gerjedeznek. — *Románzov* Generál, a' *Potemkin*' abszitos katona Tisztjeit maga szólgálatjába fogadja; mert ugy mond: jobban tud még a' jártas öreg, min a' járatlan ifjú hadakozni. — A' minapában tudakozta edgy Pap Ur edgy Generáltól; hogy miért késnek a' Ts. K. Vezérek ollyan sokára a' Török Várak meg-vételével? mert ugymond a' Generál: azok nem klastromok, hogy csak szóval meg-lehessen venni. — A' *Versáliai* Udvar bé-vette azon szokást, hogy ebéd felett kinek kinek annyi tángyér és egyéb szukséges-dólog tétessék eleibe, hogy az udvarló inasok ki-záratsanak; mert tapasztaltatott ezek által az asztal felett beszéllett titkos dólgoknak ki nyilatkozása. — Párisban edgy hires *Theátrumi* éneklő Leány *Kontát*, ki egész Párisnak gyönyörüsége, nehéz betegségbe esvén, edgy fokötő áruló szegény Asszony bé-megy hozzája, és kéri, hogy edgyet az ő háló fokotöi közül tartson-meg betegségébe, ezt meg-nyervén, nevezi a' maga fokötöjt *a la Kontát*, és 3 nap alatt többet 2-ezer darabnál el-

ád

ád jó pénzen belölle. Ebböl a' Frantzia Fejérnép' ujmódin való kapkodását képzelhetni. — Franequera Várossának büntetése nem példa-nélkül-való, mert *Akmár* Várossának hasonló hibáért nem csak kapui vétettek-el, hanem kö-falai-is le-rontattak, Tanátsosi személyesen, és gyalázatoson meg-büntettettek. — Azt irják némely Levelekben, hogy a' F. Tsászár, Triest-felé menö utjában — — —
— — — — — — —
— — (A' többi a' rostában maradott.) — —
— — — — — — —

Ö Felségének el-indulásakor a' Tisztes öreg Hertzeg Kaunitz illyen fontos szókra sakadott: „ eleget éltem tisztességben! De még kivánnám meg-érni, hogy II-dik *Jósef* gyözedelmi koszoruval jöjjön-vissza a' Táborból, és az ö gyözedelmének napján örömest halnék-meg! —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Még edgy szót a' Mars-mezejéröl! — Közelebb botsátott Levelünkben emlékeztünk vala ama nevezetes fö Vezér B. *Alvintzi* Urnak rész-szerént szerentsétlen, rész-szerént leg-szerentsésebb történetéröl; mellyet a' mostani tudósitások-szerént bövebb környül-állásokkal igy irnak-le: „ Ezen Vitéz fö Vezér Urnak edgy Kémje lévén, kivel mindenkor a' maga titkos beszélgetését edgy Dunán túl lévö Berekben tartya vala; meg-jelenik a' Vezér Ur a' tudva lévö orán ezen Berekben; de a' maga Kémje helyet, Jantsárokat találá ottan; mert ezen gonósz-indúlatú Kém már elöre a' Vezér Urat el-árúlta vala. Midön azért a' hajós-katonák ki-kötnék a' tsonakot, leg-ottan 4 Jantsárok állának elé; kik közzül edgyik egyenessen a' Vezér Urnak szegezvén kését, a' Vezér Ur' háta-meget lévö hadi-Komissárius — Ur ezt edgy pistollyal agyon lövé; honnan két

Ján-

Jantsárok ennek szegezvén fegyvereket egyszeriben két lövések által ese el a' Komissárius; az emlitett Vezér Ur pedig a' Berekben a' bokrok között elbuván, a' mi részünk-felöl lévö hajósoknak tsak kezével inte, hogy jönének által; kik által-is jövén, a' Vezér Urat szerentsésen viszsza-vivék; a' Jantsárok pedig azon a' tsónakon, mellyen a' Vezér Ur oda ment vala, a' Komissáriusnak és a' két hajós katonáknak fejeiket viszsza-vivék. — A' tsatázó piatzon történt vitéz tselekedetek között ez a' nevezetesebb, és ujjabb tudtúnkra: F. M. L. G. *Vartenslében* Ur, ki a' leg-szemesebb Vezérek közzül valónak tartatik, észre-vészi nem régiben, hogy mint edgy 1500 föböl álló Jantsárok olly szándékkal légyenek, hogy a' Dunán hajókkal keresztül jövén Pántsovát semmivé tegyék. Ki-állitja azért a' maga Sergét a' Dunával által ellenben a' Jantsároknak uttyokban; de olly elöre tett rendeléssel, hogy midön a' Jantsárokat ezek meg-látnák-leg-ottan hátot fordítván nékik Pántsovába szaladnának. Által jönek a' Jantsárok, és az elöttek meg-szaladott Népet Pántsovába kergetvén; már hátúl egy Sereg vala a' *Gréfen* Huszárjai közzül el-rejtve olly véggel, hogy mihelyt ezek a' magok hajóikat ki-kötnék, leg-ottan a' köteleket el-vagdalván eresztszék mentekre a' hajókat; mellyet a' Huszárok véghezvivének azon-kivül hogy abból a' Vartenslébent Pántsova-felé sebessen kergetö Jantsárok valamit észre-vettek vólna. Midön a' mi meg-szaladott Népünk Pántsovába vólna, és a' Jantsárok mindenüt nyomokba; már a' Vezér Urtól elöre el-rendelt Nép kezdi minden ablakokból Pántsovában löni a' Jantsárokat. Ezen kergetett Sereg a' Városnak túlsó kapuján meg-fórdúlván, az innettsö kapuját-is már

egy

egy alattomban arra rendelt Huſzár Diviſio el-álván, olly véghetetlen tsata támodott; melyben a' Jantsárok egy-felé ſem fordúlhatván, 1500 Jantsár mind egy talpig ott marada. Vóltanak a' Törökök közzűl ollyanak-is, kik nagy bajjal tsak ugyan ezen ellent állott Sergeken kereſztul vágván magokat, midőn a' ki-kötve gondólt hajók üres hellyére ſzaladának edgyről edgyik a' *Gréfen* Magyar kardja prédájává levének; és igy ezen 1500 Jantsarokból tsak edgy-is többé viſzſza-nem mehete. — Nem meſzſze a' ſzéleken edgy oſtromló Sántzot készítő G. *Gyulai Sámuel* és *Eſzterházi Miklos* Urak Sergeinek bizonyos réſzére véletlenűl rá-ütvén a' Lóvos Törökök; ezek minden uton módon oltalmazzák vala jelen lévő ágyujikkal-is magokat; de a' meg-átolkadott Török Sergek, mint a' vak légy, a' tűz között-is nékiek menvén, ezekben midőn alkalmos kárt tennének; érkezik a' *Wurmzer* Huſzár Sergének egy ezen tsatát éſzre vett réſze ſebeſs nyargalva; két felől, a' gyalogokkal tsatázó Törökökön gyaraſon kezdvén apprittani; az el-ſzaladhatott Törökség a' viznek ſzorittatott, hól ezek-is mind a' vad-Kátsák úſzva lődeztetének-le. Ezen tsatában, mig a' Huſzárok meg-nem érkeztenek-vala, már edgy néhány fejeket tariſznyára raktanak-vala a' Törökök; de a' magakéval edgyütt a' tsata hellyén hagyván; ugy hever vala a' Török hólt teſt, mint a' Hering a' Kádba. — Azért viſzik-el a' Törökök a' Kereſztények fejét; mert a' Porta az egéſz Táboranál ki hirdettette, hogy minden Kereſztény fejéért edgy aranyot fizet.

Sz. S.

CEU Central European University Library Budapest